

De verkiezingen voor het kiescollege : een ernstig woord aan de gemeente Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/234957>

mm 11547

Br. 1097 ^{II, 50}
II, 9

De verkiezingen voor het Kiescollege.

EEN ERNSTIG WOORD

AAN DE

GEMEENTE UTRECHT,

DOOR

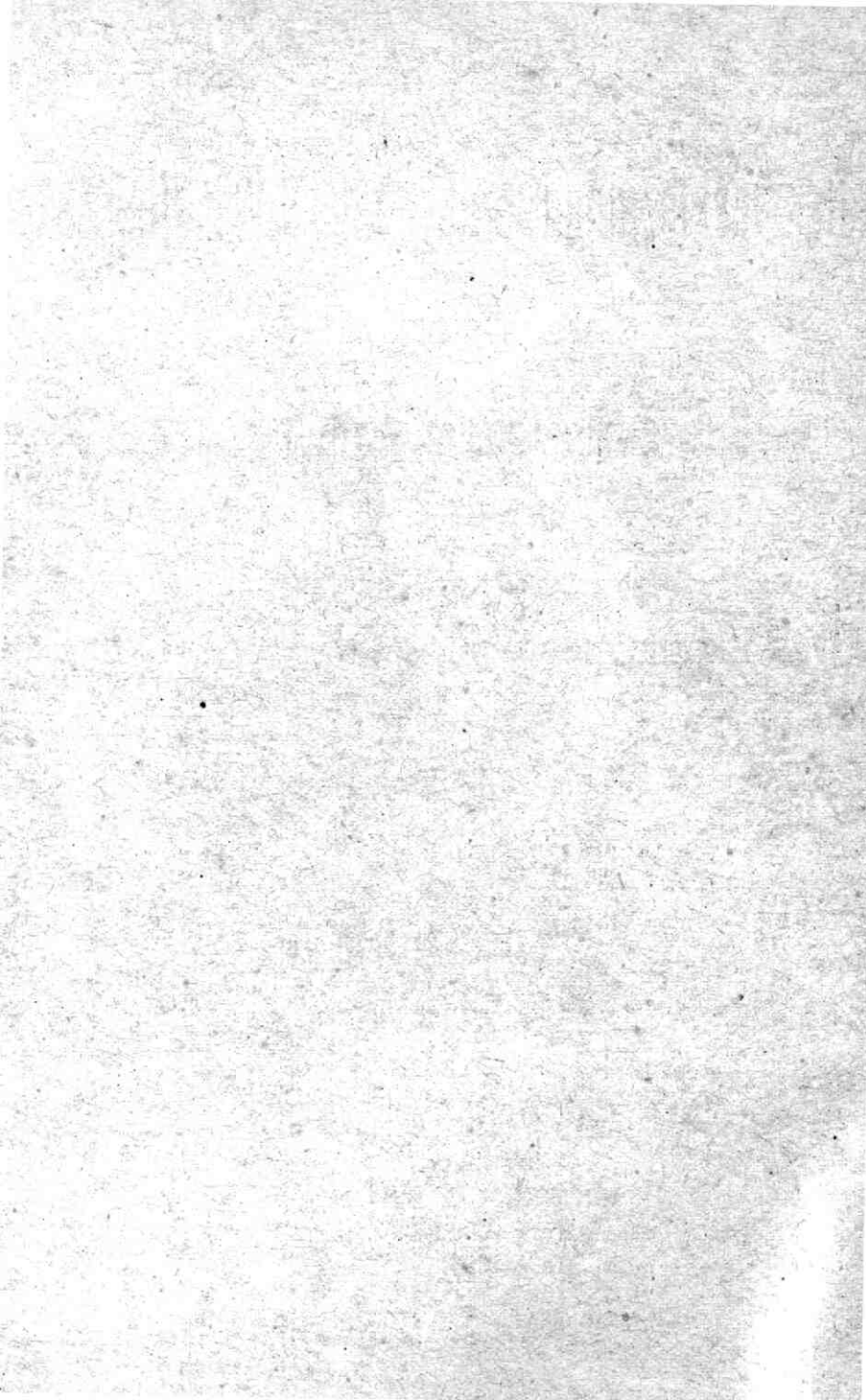
ELI-DAN.

de kind van Weyngaarden.

2174
2149
25
2809
2484
25
2784
2809
25

UTRECHT,
KEMINK & ZOON,
(over de Domkerk).
1897.

Prijs f 0.15.

De verkiezingen voor het Kiescollege.

EEN ERNSTIG WOORD

AAN DE

GEMEENTE UTRECHT,

DOOR

ELI-DAN.

UTRECHT,
KEMINK & ZOON,
(over de Domkerk).
1897.

AAN DEN LEZER!

Waarde Lezer, ik zend dit boekje de wereld in onder een pseudoniem. Niet, omdat ik mij schaam voor de waarheid, daarin beleden. Maar het is zeer jammer, dat een werkje dikwerf geprezen of veroordeeld wordt niet om den inhoud, maar om den persoon die het schreef. Dat zou mij zeer spijten als dit nu het geval was. De ernst van de verkiezingen kan niet genoeg beseft worden. Daarom wilde ik gaarne dat, afgezien van den schrijver, het aangebodene nauwlettend worde gelezen met een onbevooroordeeld harte. Ik heb geschreven onder den naam „ELI-DAN”, omdat deze naam beteekent „Mijn God is rechter”, en ik dit nederschrijf voor het aangezicht van Hem, die de harten kent en de nieren proeft, en weet, dat ik mijzelven niets anders bewust ben dan, afziende van de personen, te spreken om des beginsels wille. Moge God Almachtig in deze gemeente Zijn Koninkrijk uitbreiden en zegene Hij daartoe allen arbeid die om Zijns Naams wille verricht wordt.

DE SCHRIJVER.

INLEIDING.

K. Goede avond, buurman, als gij er niet op tegen hebt, dan kom ik eens een oogenblikje praten.

P. 't Is best buur, maar is er wat gewichtigs aan de hand, want mij dunkt, uw gezicht vertelt er mij iets van.

K. Gij maakt het mij gemakkelijk, en ik val dan maar dadelijk met de deur in huis. Ik kom van avond eens met u praten over de kerkelijke verkiezingen.

P. Over de kerkelijke verkiezingen? Nu ik heb daar niet zoo heel veel zin in. Ik laat anderen kiezen en blijf altijd zelf maar stilletjes thuis. Mij dunkt, dat wij dan het minst ons zelve lastig maken.

K. Dat is waar, maar buurtje, zijn wij dan ook soms voor ons gemak op de wereld? Ik zie daar het martelaarsboek voor u liggen. Stel eens voor, dat alle menschen er altijd zoo over gedacht hadden, en gedaan dat het gemakkelijkst was, dan zouden er zeker nooit geen martelvuren zijn geweest, want heusch, buurman op den brandstapel stond men niet op zijn gemak!

P. Nu ja, dat is heel wat anders! Toen ging het om de waarheid, vriend!

K. Ja daar hebt gij het nu juist, toen ging het om de waarheid, en nu gaat het ook om de waarheid, en als ge

dat nu in moogt zien door Gods genade, dan ben ik er zeker van buur, dan blijft gij niet op den stoel!

P. Hoor eens gij moet niet te bout spreken, om de waarheid zou het nu gaan? Dat is toch wel wat al te kras. Maar kom dan eens en bewijs mij hetgeen gij daar zoo driestweg uitspreekt.

K. Goed daar ben ik juist voor gekomen en daarom zullen wij eens met elkander spreken over het gewicht der a. s. verkiezingen!

Gereformeerd en Ethisch.

K. Weet gij wel, buurman, dat er twee richtingen zijn, die beide orthodox heeten, maar waartusschen eene klove is, zoo breed, dat men met de zevenmijlsch laarzen van klein duimpje die nog niet over kan stappen?

P. Gij bedoeld zeker de ethischen en de gereformeerden?

K. Juist, en het verschil tusschen hen is zoo groot, dat de laatsten zich buigen voor den Christus der Schriften en de eersten voor een Christus, dien zij zichzelve gedroomd hebben.

P. Wel foei man, wat een liefdeloosheid en dat van zoovele ernstige mensen. Hoor eens *K.* als gij mij niet bewijzen kunt zoo klaar als twee maal twee vier is, dat de Christus dier ethischen zulk eene hersenschim is, dan zal ik u voor een vuigen lasteraar houden, en gij zult uwe ongerechtigheid dragen!

K. Ik ben zelf van den ernst mijner beschuldiging overtuigd, maar ik weet ook, dat ik op geene losse gronden spreek, en ik zal het u, indien God mij duidelijkheid van spreken geeft, klaarlijk doen zien. Maar voor alle dingen ééne vraag: Gods Woord beslist immers ook voor u alles? Want anders kunnen wij niet redeneeren.

P. O zeker, als gij mij deze dingen bewijst door den Bijbel, dan hoop ik overtuigd te zijn!

K. Welnu het fijne puntje tusschen Gereformeerden en niet-Gereformeerden zit in de algemeene verzoening.

P. Wat wil dat woord dan toch eigenlijk zeggen? Ik hoor er zoo dikwerf over spreken.

K. De algemeene verzoening leert, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is met het doel en voornemen om voor alle menschen hoofd voor hoofd eene verzoening aan te brengen.

P. Maar daar is toch niet veel tegen te zeggen! Wij lezen immers in Johannes II : 2: Hij is eene verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onzen, maar ook voor de zonde der geheele wereld. Daar staat toch zoo duidelijk *geheele* wereld. Ik moet zeggen, ik heb die woorden nooit helder begrepen.

K. Wel *P.* dan eerst eens eene vraag. Wat beteekent het woord *wereld*?

P. Wel ik zou denken alle menschen, die ooit op de aarde zijn geweest, zijn, of zullen zijn, niemand uitgezonderd!

K. Zoo zoudt gij dat denken. Maar als de menschen van Jezus zeiden: „Zie, heel de wereld volgt hem na,” zou dan daarmede ook bedoeld zijn alle menschen, die ooit op de aarde zijn geweest, of zullen zijn, niemand uitgesloten?

P. Ben je dwaas man, neen, dat weet ik wel beter. Ik dacht nu juist aan dat woord niet, maar nu gij het zegt, herinner ik het mij. Neen dat beteekent daar allerlei menschen, rijken en armen, wijzen, eenvoudigen, braven en slechten, in één woord: allerlei soort.

K. Recht zoo, dat ben ik geheel met u eens, maar dan ziet gij, dat het woord wereld dus in den Bijbel niet altijd beteekent *alle menschen hoofd voor hoofd*. Nu moet gij mij toestemmen, dat in Johannes dit woord wereld dus die beteekenis ook niet *behoeft* te hebben. Het zou kunnen zijn, dat het daar ook eens minder algemeen was.

P. Maar hoe moet ik dan dit woord begrijpen?

K. Wel gij weet wel, dat de Christenen uit de Joden nog

wel eens geneigd waren, om wat uit de hoogte op de Christenen uit de heidenen neder te zien. Petrus, Jezus discipel nog wel, onttrok zich in Antiochië aan de gemeenschappelijke aanzitting met de Christenen uit de Heidenen uit vreeze voor de Joodsche Christenen. Hij werd daarover in het openbaar door Paulus bestraft. Daarom ijverden de apostelen er altijd voor om de Christenen uit de Joden het op het harte te binden, dat in Christus geen onderscheid is tusschen Jood en Griek, man en vrouw, en vrije en slaaf. Johannes hier nu ook sprekende van de verzoening van Christus zegt: Hij is niet alleen eene verzoening voor onze zonden, n.m. voor *ons*, *Joden*, maar voor de zonde der geheele wereld, voor barbaren en grieken, en allerlei natiën en tongen.

P. Best, dat kan heel goed de bedoeling zijn, dat gevoel ik ook. 't Is eene duidelijke, ongekunstelde uitlegging, en daar houd ik van, maar als de wereld dus beteekenen kan *allerlei volken* en ook alle menschen hoofd voor hoofd, met welk recht neemt gij dan de eerste beteekenis aan en niet de tweede?

K. Wel, man, luister! Kan de Bijbel zichzelf tegen spreken?

P. Neen zeker niet, want de Bijbel is het werk van den H. Geest, en de H. Geest kan niet op de eene bladzijde *leugen* verklaren, wat hij op de andere bladzijde als waarheid geleerd heeft.

K. Juist. Als dan de H. Geest zeer duidelijk leert, dat Jezus alleen gekomen is voor Gods uitverkoren gemeente, kan Hij dan gelijkelijk leeren, dat Jezus voor alle menschen gekomen is, hoofd voor hoofd? En als er dan een tekst is, die men tweeledig kan uitleggen, in de laatste en in de eerste beteekenis, zijn wij dan niet gebonden door andere bijbelplaatsen in onze uitlegging?

P. Ja dat gevoel ik, dat noem ik *Schrift met Schrift* uitleggen.

K. Juist en zoo noem ik het ook. Nu lezen wij heel

duidelijk, dat Jezus particulier voor Gods kinderen gekomen is, dat de genade Gods niet over allen gaat.

P. Zoo, ik wil daar toch wel eens gaarne van hooren.

K. Welnu zien wij dan eerst op Israël. Indien Jezus voor allen hoofd voor hoofd gestorven ware, zou God dan die blijde boodschap ook niet aan allen hoofd voor hoofd bekend gemaakt hebben? En nu lees ik toch zoo duidelijk in Psalm 147:19, 20: „Hij maakt Jacob Zijne woorden bekend, Israël Zijne inzettingen en Zijne rechten, alzoo en heeft Hij geen volk gedaan, en Zijne rechten, die kennen zij niet.” In Hand. 14:16 lezen wij, „welke in voorledene tijden alle de Heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen.” Indien alle menschen hoofd voor hoofd Gods lieve kinderen waren, voor wie Hij Zijn Zoon heeft opgeofferd, zou dan God zoo met de Heidenen hebben gedaan? Kunt gij u een hemelschen Vader voorstellen, die Zijn lieve kinderen in hunne eigene wegen wandelen laat? Neen, neen, dat weten de vromen wel beter. Dien God liefheeft, kastijdt Hij en niet weinig ook. Genoeg, wij zien dat God dus zelf onder het Oude Verbond een lijn heeft getrokken en de afschaduwing van den Christus niet aan allen hoofd voor hoofd heeft medegedeeld.

P. Dat is duidelijk, maar misschien was Israël van nature wel wat vatbaarder voor het Evangelie?

K. Maar buur, hoe heb ik het nu met je? De Heere zegt: Ik doe het niet om uwentwille, maar om Mijns grooten Naams wille. Veertig jaren had de Heere verdriet in de woestijn aan dat volk, dat is: juist zoolang, als zij er in waren. De Heere zegt, dat Hij de armen heeft uitgestrekt tot een weder-spännig en weerstrevend volk. Israël wordt vergeleken met een pasgeboren, weggeworpen kind, dat in zijn bloed vertreden lag! Ik vraag u, wat begeerlijks is daar nu in?

P. Neen buurman, dat woord trek ik in, ik gevoel, dat ik een dommen zet deed. Ja ik moet ook zeggen, dat *voor alle menschen* is mij te kras. Maar dat is het Oude Verbond, hoe is het onder het Nieuwe?

K. Precies hetzelfde. Ook nu zijn er, als wij alle naamchristenen eens echte christenen noemen, toch nog 1000 millioen, die wandelen in het goeddenken des harten. Indien Jezus voor allen gestorven ware, zou er dan van Gods wege niet gezorgd zijn, dat alle bewoners der aarde ook nu het Evangelie hadden! Wat baat hun de liefde Gods als deze wel Zijn Zoon zendt, maar de prediking uit welke het geloof is, achterwege laat? Wat zoudt gij wel van een schipper zeggen, die een schip in nood op de baren ziet, en nu al zijne krachten inspant om de reddingsboot aan strand te krijgen, alle man in het gareel brengt en dan, als alles voor de redding gereed is, zijne boot aan het strand laat staan? En zoo is het toch maar met de algemeene verzoeningsleer. God zou voor die 1000 millioen heidenen de grootste inspanning Zijner krachten gedaan hebben in het oneindige offer van Zijn Zoon, en, als alles volbracht is, zou God verder naar hen niet omzien en hen op de baren der levenszee laten omkomen. Is dat geen radicale onzin, buur?

P. Ja, maar ik heb ook wel eens gehoord, dat die heidenen die zonder kennis aan het Evangelie sterven, óf niet opstaan, óf nog een bekeeringstijd na dit leven hebben.

K. Dat gij het gehoord hebt, geloof ik graag! De mensch maakt droevige bokkesprongen om aan het leerstuk der vrije genade te ontkomen. Een ding is zeker. Gij hebt het niet uit Gods Woord gehoord!

P. Niet?

K. Luister eens eventjes wat Paulus zegt van hen die de wet als Israël niet ontvangen hebben. „Die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan.”

P. Dat is kort en krachtig, daar zwijg ik op.

K. Goed, maar ik wil nog iets aan dat particuliere toedoen. De Engel zeide tot Maria: „gij zult zijn naam heeten Jezus”, want (en nu komt immers het doel der zending, zooals dat in den naam ligt uitgedrukt), „want hij zal *Zijn volk* zalig maken van hunne zonden.” Hij kwam dus voor *Zijn volk*.

Johannes verhaalt ons een heerlijk woord van Jezus. „Ik ben de goede herder! De goede herder stelt zijn leven voor zijne schapen!” Daar wijst Jezus dus zeer duidelijk op zijne zelf-offerhande voor zijne schapen, en wie zijn nu die schapen? Alle menschen hoofd voor hoofd? Wel Jezus beschrijft ze ons nader en zegt: „Ik ken de Mijnen en word door de Mijnen gekend!” En nu vraag ik u, of van hen die Jezus verwerpen tot hun dood gezegd kan worden, dat zij den herder kennen? Immers neen, want indien zij Hem gekend hadden, zij zouden den Heere der heerlijkheid niet verworpen hebben, want die Jezus kennen, zijn eerst door hem gekend: „Ik ken de Mijnen!” Nog sterker drukt Jezus zich uit: „Ik heb nog andere schapen, die van dezen (nam. Israelitischen) stal niet zijn, deze *moet* ik ook toebrengen en zij *zullen* mijne stem hooren.” Zijn die schapen nu alle menschen zonder onderscheid, dan *moesten* ook allen hooren, want, zegt Jezus, zij *zullen* mijne stem hooren. Zijn er, die geene schapen zijn, dan heeft Jezus daar zijn leven ook niet voor gesteld. Mij dunkt, het is zoo duidelijk mogelijk, buur.

P. Ja het is duidelijk, ik weet er niets tegen in te brengen.

K. Nu dan zullen wij het nu hier maar bij laten. Ik voor mij zou u anders nog wel gaarne een menigte plaatsen noemen, waar van die, die Christus verlost heeft door zijn dood, gezegd wordt, dat zij *zijne gemeente*, *zijn lichaam* zijn, *een huis* waaraan niets ontbreekt enz. Maar wij zijn het nu daarover eens, dat wij van die remonstrantsche leer der algemeene verzoening niets hebben moeten. Met het oog op de Utrechtsche verkiezing staat dat voorop als een paal boven water, niet waar?

P. Ja, onder voorwaarde, dat gij mij nu eerst eens het nadeelige van de leer der algemeene verzoening aantoot. Want al is zij nu onwaar, het zou toch kunnen zijn, dat zij niet bijzonder nadeelig was, en dat het veel beter ware om des lieves vredes wille dat stuk maar te laten rusten. Er is zooveel geharrewar in de wereld en de liefde is toch al zoo

verkoeld en daarom zeg ik met de Schrift: zooveel in uw vermogen is, houd vrede met alle menschen.

K. Heel best, maar er is een valsche vrede niet waar, buur? Op het kerkhof is het ook rustig en stil, maar het is dan ook een kerkhof! En in de Roomsche kerk is het ook zoo vreedzaam, maar het is niet minder de ruste des grafs. Kijk buur, ik lees in Ezechiël, dat, toen de Geest in de doodsbeenderen werken ging, er leven kwam en beweging. En dus vrede is goed, maar het mag toch niet ten koste der lieve waarheid.

P. Neen, dat ben ik wel met je eens, maar ik wil toch eerst van u eens zien wat het nadeelige er van is, ik ben en blijf toch bang voor niets afdoende twisten.

Het verdervelijke der algemeene verzoening.

K. Luister, die de algemeene verzoening prediken doen af van de *volheid* van Christus!

P. Bewijs.

K. Bewijs het zelf! Christus is voor allen gestorven, zeggen zij, en toch worden niet allen behouden. *Dus* is het offer van Christus niet genoegzaam. Dat is zoo helder als de zon. Christus is misschien een *halve* Zaligmaker, maar geen *volkomen* Zaligmaker.

P. Maar zouden zij dan de verzoening ook anders opvatten?

K. Ja juist, dat is het hem. Het borgtochtelijke leeren zij niet.

P. Wat bedoelt gij daarmee?

K. Wel ge weet wat bij de loting der militairen een nummervervisselaar is. Er zijn eenige nummers getrokken, en nu zijn er twee die willen omruilen. Dan komt b.v. 8 te staan waar 20 stond, en 20 komt op de plaats van 8. Dan ondergaat 20 alles wat 8 ondergaan zou hebben, en 8 wat met 20 had plaats gehad. Loot N° 8 in, dan wordt de

jongen, die eerst 20 had, soldaat. Hij die eerst 8 had komt vrij, als 20 vrij is en wordt eerst opgeroepen, als door sterfgeval of andere omstandigheden 20 mede moet uittrekken.

P. Nu ja, dat weet ik wel.

K. Welnu zoo is het ook met den borgtocht van Jezus. Jezus komt op de plaats te staan van Gods zondige volk, en wordt dus onder de misdadigers gerekend, en wordt zonde gemaakt, en over Hem komt de vloek der wet; en nu ook omgekeerd, waar Jezus door Zijne lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid alles volbracht heeft en de eeuwige gerechtigheid verworven heeft, daar staan nu Gods kinderen op de plaats van Jezus en zooals hunne zonden Zijne zonden werden, zoo wordt nu Zijne gerechtigheid hunne gerechtigheid.

P. Dat versta ik!

K. Ja *P.* en dat is alleen de ruste der ziel. De monnikspij moet van onze eigengerechte schouderen af, buur. Met de geeselsknoopen slaan wij er de zonden in onze ziel niet uit, maar als de Heere ontkleedt, dan legt Hij dien mantel van Christus werken over de schouderen van Zijn arme volk en hunne naaktheid is bedekt.

P. Goed, goed, maar willen dan die ethischen daar niet aan?

K. Wel man, hoe kan je dat vragen! Als Christus Borg voor alle menschen is, dan komen zij immers allen op Zijne plaats te staan en dan kan niemand verloren gaan in der eeuwigheid. De poorten der hel zullen Christus' gemeente niet overweldigen, die Hij gekocht heeft met Zijn dierbaar bloed. En daarom huiveren zij van dat borgtochtelijke karakter van de voldoening van Christus, als eene verzoening van Gods wraakvorderende gerechtigheid.

P. Maar hoe stellen zij dan de verzoening voor?

K. Zoo algemeen mogelijk! Kent gij de geschiedenis van de ladder Jacobs? Welnu volgens hen is Jezus alleen zulk eene ladder, die hemel en aarde verbindt, en waarlangs de zondaar nu maar naar boven moet klauteren.

P. Maar, buurman, zij zullen toch wel leeren, dat de mensch dat niet kan!

K. Welzeker, en dan leeren zij er bij, dat er eene *mede-werkende* genade des Geestes is, die er bij komt om een weinig te helpen! Nu, gij zult mij toestemmen, dat dit „een beetje helpen” kan voor een sterken man, maar *P.* als er nu een Mephiboseth is, die aan beide voeten kreupel is, wat dan?

P. Ja zulk een moet wel geheel naar boven gedragen worden!

K. Juist. En als hij er dan nog eens een onwillige bij is?

P. Ja, dan moet hij gewillig gemaakt, en ter deeg vastgehouden, anders woelt hij zich los en zou op de bovenste sport van de ladder nog naar beneden springen ook.

K. Juist buurman, daar hebt gij het, en waar nu niet de *algemeene*, maar de particuliere verzoening geleerd wordt, daar gelooft men en rust men in den Christus, die alle schuld volkomen betaald heeft, en die door Zijn arbeid het recht heeft verworven om door den H. Geest woning in Gods kinderen te maken. Zij mogen alle zorgen voor Jezus werpen, Hij is een *volkomen* Middelaar. Maar dat gaat niet bij de *algemeene* verzoeningsleer, en daarom zeg ik in de eerste plaats, dat deze aan de volheid van Christus afdoet.

P. Nu ja, dat zie ik ook, maar is het nu nadeelig voor de menschen? Het geeft toch wel een ruim aanbod van genade, en daar houd ik van.

K. Hoor eens *P.* Vooreerst moet gij mij toestemmen, dat de eere Gods meer geldt dan de zaligheid van onze ziel. Alleen dus reeds hierom dat de *algemeene-verzoeningsman*-nen aan de volheid en algenoezaamheid afdoen van Jezus, moet hun leer ons afschuwelijk zijn, maar bovendien ook voor de menschen is zij hoogst nadeelig!

De algemeene verzoeningsleer nadeelig voor menschen!

K. Maar ik zal u ook dit bewijzen! Ik neem een voorbeeldje van mijne eigene ondervindingen. Ik bezoek zoo nu en dan wel eens een kranke! Zoo kwam ik ook eens bij een armen man, die den dood al reeds op het aangezicht had. Ik vroeg, hoe of hij het maakte. Ik bedoelde dit in geestelijken zin, want het andere zag ik wel. De man dacht echter, dat ik zijn tijdelijke omstandigheden bedoelde, en toen vertelde hij mij, van zijne ziekte, van zijne armoede, en toen kwam er een stortvloed van woorden, waarbij de man zijne ontevredenheid uitdrukte, dat hem zoo weinig bedeed was geworden!

P. Was dat waar!

K. Ja men bedeeft hier niet veel. Er zijn honderde vereenigingen, die het geld wegvangen. Als er veel gejaagd wordt, is het wild weinig! En de menschen geven het liever, zoo het schijnt, aan menschelijke instellingen dan het aan de van God ingestelde diaconie te geven. Maar dat doet hier eigenlijk niets ter zake. De man had natuurlijk wel zooveel gehad, dat hij geen gebrek behoefde te lijden. Maar *P.* nu eene vraag? Hoe denkt gij over den geestelijken toestand van iemand, die mopperende voor de poort van de eeuwigheid ligt?

P. Ja, daar antwoord ik nog eens niet op. Maar wat deelt gij?

K. Ik begon dien man natuurlijk te wijzen op het eene noodige, en ik vroeg hem of hij wist dat hij sterven ging!

P. En zijn antwoord?

K. Wel, dat wist hij wel, en hij was er maar blijde om ook, dan was hij uit alle verdriet. En op de vraag, of hij dan zekerheid van zijne zaligheid had, was zijn antwoord: „Och daar hoop ik wel op, want Jezus is toch voor ons gestorven!” Dat was zijn oorkussen *P.* Is dit niet bedroefd? Dat is de

vrucht van die algemeene verzoeningsleer. Evenals in de dagen voor de Ballingschap de Israëlieten riepen: „Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel is deze” zoo riep ook deze man: „De Heere Jezus, de Heere Jezus is deze” maar evenals God den tempel aan de Israëlieten ontnam, zoo heeft de Heere dat oorkussen ook aan dien man ontnomen. O, *P.* wat is het toch verschrikkelijk, met een ingebeelden hemel naar de hel!

P. Nu ja, maar dat is er nu één, zijn er meer?

K. Wel *P.* honderden! ik verzeker het je! En hoe kan het anders! De kleine kinderen leeren het al in hun jeugd. Zij zuigen het met den paplepel in. Vraag maar eens een catechisantje, voor wie dat Jezus gekomen is, en van de honderd negen en negentig maal zal het antwoord zijn „voor ons!” En dat voor ons zit er ingeroest, als zij oud geworden zijn!

P. Maar wat zou uw antwoord dan zijn?

K. Wel ik laat de Schrift maar spreken. Jezus is gekomen niet om te roepen rechtvaardigen, maar *zondaars* tot bekeering. Als wij „zondaar” voor God worden! Als al onze gerechtigheid ook voor ons een wegwerpelijk kleed is, zooals zij het is voor God, als de wet voor ons een spiegel is geworden waarin wij onze wangestalte zien, als diezelfde wet ons een drijver wordt, die ons naar Jezus toejaagt, dan mag ik gelooven, dat Christus ook voor mij is, op grond van Zijne belofte: „die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen.” Maar anders: „die den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe!”

P. Dat is zoo, maar die man, waarvan gij zoo even spraaft, *misbruikte* de leer der algemeene verzoening! Maar mij dunkt, gij zult mij toestemmen dat *misbruik* daarom nog geen *gebruik* verbiedt!

K. Gij hebt gelijk! Die man en honderden met hem *misbruiken* haar. Maar als zij haar *gebruiken*, dan is het niet minder slim.

P. Wat blijft u, daar te zeggen?

K. Dat gebruik hier al even ellendig is als misbruik. Ja

buur, gij hebt goed gehoord. Kijk maar niet zoo verwonderd. Dit zult gij mij toestemmen, één van tweeën: of de leer wordt *misbruikt*, en dan is zij een oorkussen! of de leer wordt *gebruikt* en dan is zij eene oorzaak van eigengerechtigheid. Want als Jezus voor allen gestorven is, dan moet er iets in den mensch zijn, al is het nog zoo'n spikkeltje, al is het dat hij zich *laat* zaligen, in tegenstelling van anderen, waardoor hij zalig wordt en de verzoening hem vruchtbaar is. Ik wil je dat eens duidelijk maken met een woord van een pater Jezuïet. Van den Hagen, een priester in den Haag, schrijft het volgende: „De R. K. kerk leert, evenals alle orthodoxe Protestanten, dat Christus door zijne bloedige offerhande aan het kruis niet alleen eene genoegzame, maar zelfs overvloedige voldoening, eene voldoening van oneindige waarde, heeft gegeven voor alle zonden van geheel de wereld. Zij leert, dat de schat der genaden, welke Christus voor ons door Zijn Kruisoffer heeft verdiend, onuitputtelijk groot, en dus meer dan voldoende is, om alle menschen tot hunne eeuwige zaligheid te brengen. De Katholieke Kerk erkent dus, dat de losprijs voor onze zondenschuld aan het kruis door Christus geheel en al werd afbetaald. Door het bloedig offer werd het werk onzer verlossing in zoover geheel voltrokken, dat alle genaden, welke ons ooit worden geschonken, dáár dan aan het kruis werden verdiend. *Doch* aan de genaden en verdiensten van dat bloedig kruisoffer moeten wij worden deelachtig gemaakt; de eenmaal gestorte losprijs moet ons worden uitbetaald, moet inderdaad in ons bezit overgaan, zoodat ieder onzer, daarmede woekerende, den hemel *kunne* verdienen.” Zie buurman, dat leert een pater Jezuïet. De verdienste van Christus bestaat met hare toepassing hier in, dat Hij voor ons het recht verworven heeft om te mogen verdienen. Zoo is Christus voor alle menschen hoofd voor hoofd gestorven en nu komt het er maar op aan wie er gebruik van maakt en den hemel voor zich verdient.

P. Ja dat zegt die Pater, en na het geen wij gesproken

hebben, geloof ik ook dat onze Remonstrantsche leeraars dat leeren, maar *K.* volgt daar dan niet uit dat de Remonstranten eigenlijk Roomsch zijn?

K. Wel zeker Roomsch in hun eigengerechtigte werken, in al hunne vroomigheid. Er zijn er die vreeselijk verbeterd op Rome zijn! Maar geen wonder. Zij verschillen alleen in den vorm, niet in het wezen, en die elkander het naast staan, kunnen elkander het minst verdragen. Maar *P.* hebt gij nu begrepen hoe die algemeene verzoeningsleer tot eigengerechtigheid voert, niet door *misbruik*, maar door *gebruik*?

P. Ja, maar nu wil ik nog één ding weten. Gij zegt, de Remonstranten van onzen tijd, doen af van de volheid van Christus; zijn gevaarlijk, want zij voeren bij misbruik tot doode gerustheid, bij gebruik tot eigengerechtigheid; alleen één ding hebt gij mij nog niet bewezen, dat zij naar uwe stoute meening een ingebeelden Christus hebben! Dat is mij nog te machtig! Dat vat ik niet.

K. Zou het niet buur, gij kent de catechismus?

P. Ja zeker, sommigen zeggen, dat ze hem in onzen tijd anders geschreven zouden hebben, maar daar ben ik het niet mede eens.

K. Nu dat hangt er van af, wie of hem zouden schrijven; als onze remonstrantjes hem op papier brachten, daar zou menig vlokje wol aan de heg blijven hangen. Maar dit nu daargelaten, gij houdt dus van dat boekje?

P. Gewis. Het is de boter, die God bij de drukking der melk in de dagen der Hervorming heeft voortgebracht, en de echte boter houdt altijd hare waarde, trots de vele kunstboterfabrieken.

K. Herinnert gij u Zondag XI vraag 30?

P. Laat ik eens hooren.

K. Er wordt gevraagd: Gelooven dan die ook aan den eenigen Zaligmaker Jezus, die hunne zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zichzelf en ergens elders zoeken? En dan is het antwoord: Neen zij, maar zij verloochenen met

der daad den eenigen Heiland Jezus, ofschoon zij zich Zijns met den mond roemen; want van tweeën één, of Jezus moet geen volkomen Zaligmaker zijn, of die dezen Zaligmaker door het geloof aannemen, moeten ook alles in Hem hebben, dat tot hunne zaligheid van noode is.

P. Goed, maar hoe past gij dit nu op de ethischen toe?

K. Wel de Roomsche heeft zijn heilige in den hemel tusschen Jezus en zijne ziel en de Remonstrant heeft zijn heilige in zijn hart tusschen Jezus en zijne ziel. Hoe diep verdorven, er is toch nog een vonkje bij den mensch, al was het dan maar dat hij het vermogen heeft, zoo zij zeggen, om de doorwerkende genade des Geestes zoo te weerstaan, dat die Geest met machteloosheid geslagen is. Jezus is voor hen geen *volkomen* Zaligmaker, en daarom vloeien uit Jezus aan Gods kinderen ook niet alle gaven toe (al zijn het er vele), waardoor een vijand, een vriend wordt, en een lijk een levende ziel. Gij ziet dus wel *P.* als ik zeg, dat zij een anderen Christus hebben, dan is het in navolging van dat boekje, dat gij niet veranderd zoudt willen hebben.

P. Best, ik word huiverig van de remonstrantschen; 't gaat mij nog toeschijnen, dat zij de fundamenten der zaligheid bloot woelen. Hebt gij misschien nog meer?

Het troostelooze der algemeene verzoening.

K. Wel zeker, ik wil u eens het troostelooze van hunne leer laten zien! Want dit is waar, de waarheid zit zoo schoon in elkander, dat stel een vraagteeken bij het eene punt, gij moet het ook bij het andere doen! Het is er mede als met het bouwen van een steenen boog! Wroet eens één steen los, en heel het werk heeft zijne waarde verloren. Ik zou dan u kunnen wijzen op vele dingen, maar om niet te lang te wijlen, wil ik u alleen bepalen bij het bekrompene van hunne stellingen!

P. Bekrompene, maar buurman, ik dacht, dat zij te ruim waren?

K. Dat zeggen zij, ja, zij willen van een smallen weg een breeden maken om velen binnen te krijgen, maar hij wordt zoo smal onder hunne behandeling, dat indien hun woord waar was, er eenvoudig niemand in den hemel kwam.

P. Verklaar u nader!

K. Wel *P.* als Jezus voor allen voldaan heeft, dan, indien er nog verloren gaan, dan is zijn offer onvoldoende. Dan heeft Jezus Zijn volk slechts voorwaardelijk gekocht en het eigendom van Jezus te zijn, beteekent dan, dat dat eigendom toch nog verloren kan gaan! Maar nu vraag ik u, hoe troosteloos! Niet voor die Remonstrantsche heilsleger-christenen, die geene zonde kennen, maar voor waarlijk ontdekten! Voor hen, die zuchten onder hunne schuld, en niet weten waarheen. Voor hen is de gedachte vreeselijk, dat er van hunne zijde toch iets verwacht wordt. Zij zien hun ellende, hun diep verdorven harte, hun onwil en onmacht beide en nu moeten zij iets doen. Gevoelt gij wel hoe troosteloos? Daarentegen waanneer God de waarheid aan het harte verzegelt, hoe rijk wordt hun leven dan. Dan zien zij, hoe, zij weten het zelf niet, God weet het, dan zien zij zich gewasschen door het bloed van Christus. Dan zien zij personeel hunne zonde, hunne schuld uitgewischt, dan zien zij den trouwen Herder met zijne schapen bij zich, zij lezen hun naam op den borstlap van den Hoogepriester. Neen *P.* ik ruil voor de bekrompene leugenleer der algemeene verzoening niet de rijke waarheid der particuliere genade van Gods woord. En bij de Utrechtsche verkiezingen gaat het om die rijke waarheid! Laten wij daar nu eens over spreken!

K. Goed, maar ik wilde nog wel twee korte vragen doen?

P. Dat is?

K. Is het offer van Christus dan niet *voldoende* voor allen hoofd voor hoofd?

P. O als gij over de *waarde* spreekt, al waren er tien

duizend werelden te verlossen geweest, dan zou het nog overvloedig genoegzaam zijn. Het is echter de vraag, voor wie dat offer *bestemd* is. Het is voor de armen niet genoeg te weten dat er rijke menschen zijn, maar zij moeten particulier verzekerd zijn, dat het geld aan hen geschonken zal worden, anders zullen zij niet getroost zijn.

K. Maar plukken niet allen eenigszins in de vruchten?

P. In den tijd hier op aarde, o zeker! Indien er geen kruis van Golgotha geweest ware, wij zouden ook op aarde geen brood eten en water drinken. Dat eene door God vervloekte aarde nog bij het onkruid, tarwegraan voortbrengt, is eene vrucht van het kruis, eene prediking van de langmoedigheid Gods, een tegengetuige in den oordeelsdag tegen de verhardheid van den mensch.

P. Het is genoeg, *K.*, maar nu over de verkiezingen zelf. Gij zegt, dat het hierbij om die waarheid gaat?

K. Zeker en gewis. Aan de eene zijde staan de algemeene verzoeningsmensen en aan de andere zijde die de particuliere genade leeren.

P. Maar er zijn er toch aan weerszijden wel die eigenlijk bij den overkant behoorden?

K. Nu ja, misschien een enkele. Altijd heeft men er allicht een verdwaald schaap bij, dat uit onnoozelheid, of ook wel uit bijbedoelingen met de vijanden van zijne eigene kudde heult, maar over 't algemeen kan men de grenslijn zoo trekken.

De invloed der Verkiezingen.

P. Ik zie wel in, dat hier twee groepen scherp over elkander staan, maar is de verkiezing voor het kiescollege nu zoo gewichtig, dat men daarbij de puntjes op de i moet zetten? Mij dunkt er wordt toch wel wat overdreven gehandeld!

K. Noem dan maar eens een voorbeeld op.

P. Welnu, verleden jaar hebben de twee kiesvereeningen,

„Behoud” en „Schrift” een emeritus-predikant en hoogleeraar, algemeen geacht, er uit willen werpen, dat is toch wel wat kras!

K. Maar P. ik ben blijde, dat gij daar eens over begint! Het is van die beide vereenigingen, volstrekt niet de bedoeling om van de eerwaardigheid van den door u bedoelden persoon eenigszins iets af te doen. Indien de Koningin de eereteekenen harer onderdanen op de borst ging hechten, dan zouden die beide kiesvereenigingen zeker zeggen: „Indien de gaven van den Schepper in het schepsel geëerd mogen worden, dan van dien talentvollen eerwaardigen man het eerst”, maar P. het geldt hier niet een eerebaantje. Luister toch eens goed: wij kiezen mannen, die straks in onzen naam *ouderlingen* en *predikanten* zullen kiezen, en nu moet men niet vragen, wie is het meest begaafd, of het rijkst, of heeft zich het verdienstelijkst gemaakt, maar wel, wie kiest rechtzinnige ouderlingen en predikanten. Indien er iemand in de gemeente zeer veel wel doet, en overvloed van geld aan de armen geeft, dan mag en moet ik hem daarin achten, maar als ik tegelijk weet, dat hij zijne stem als lid van het kiescollege aan een ethisch predikant en ouderling geeft, dan mag ik hem als zoodanig niet kiezen. Gij gevoelt toch wel, dat dit niets van de achting afdoet, die ik hem toedraag. Al was zulk een mijn eigen lieve vader, dan zou ik hem niet mogen stemmen. Bij de verkiezingen geldt deze eene vraag: Wat is waarheid!

P. Maar is er toch niet een streven bij de kiesvereenigingen „Behoud” en „Schrift” om het aristocratisch element weg te nemen? De menschen, die zij kiezen zijn zoo hoogst eenvoudig.

K. Neen P. ik verzeker u, dat het niet zoo is. Zie maar eens op de lijst. Daar staan namen op, die klinken als een klok. En dat doen zij zoo gaarne. Zij zijn zoo dankbaar, als ook de hoogere standen belijdenis doen van hunne armoede, en den rijkdom van Christus. Zij weten het, dat ook rijkdom eene gave Gods is, met kennis en stand. Daarom

zijn zij verheugd, als de grooten der aarde, hun *niets-zijn* belijden en leven uit de volheid van Jezus en rusten op de genade des Heeren. Zulken zetten zij dankbaar op de lijst en beschouwen ze als door God zelf aangewezen. Ik zeg nog eens: Zie de lijst maar na. Maar natuurlijk, als de hooge standen niet beslist in de waarheid zijn, dan begrijpt gij toch wel, dat zij alleen om hunne positie niet genomen kunnen worden. Het is geen eerebaantje, bedenk dat toch wel!

P. Geen eerebaantje, maar wat heeft het kiescollege dan toch te doen! Ik wil er nog wel eens wat meer van hooren!

De werkzaamheid van het kiescollege.

K. Gij weet *P.* dat het kiescollege hier in Utrecht bestaat: 1° uit de elf predikanten, 2° uit de 46 ouderlingen en diakenen, en uit 114 gemachtigden. De predikanten en de ouderlingen kiest het kiescollege. De 114 gemachtigden moeten wij kiezen als gemeenteleden. Nu gaat alles bij volstreckte meerderheid. Als het kiescollege samenkomt en niemand ontbreekt dan is de volstreckte meerderheid 86. De 114 gemachtigden zijn dus de baas. Zijn zij ethisch, dan kiezen zij ethische ouderlingen en diakenen en predikanten. En dus komt er een ethische kerkeraad. Zeg eens *P.* is dat nu geene zaak van gewicht?

P. Ja, maar ik geloof dat gij de lijn toch wat strak trekt. Ik zie hier de lijst van „Gemeentebelang”, de remonstrantsche kiesvereeniging, en daar zie ik namen op staan, die ook op uwe lijst voorkomen, dus mij dunkt als zij zoo liberaal, zoo vrijgevig zijn, dan zullen de gekozen gevolmachtigden toch ook alles niet met wortel en tak uitroeien!

K. Hoor eens *P.* Daar is eene groote gemeente in het Zuiden van ons land, waar van de 7000 inwoners, er misschien 5500 Roomschen zijn. Toch zitten er altijd een 2tal,

protestanten in den raad, altijd twee, niet meer en niet minder!

P. Wel hoe kan dat!

K. De pastoor zegt tegen zijne kudde, dat zij die protestanten stemmen moeten. En dan komen zij er ook. Maar het mogen er ook niet meer als twee zijn. De Roomschen zijn dus zeer vrijgevig, maar zij zorgen dat zij als het op het beginsel aankomt, de macht in handen houden. Dat doen zij met zeer wijze bedoelingen.

P. En nu wilt gij beweren?

K. Wel dat gemeentebelang eerlijk erkennen zal, dat het *een kleinen visch* uitwerpt, maar om *een snoek* te vangen. Zij geeft eenige stoeltjes aan de overburen, maar zij zorgt wel dat zij de macht in handen houdt.

P. Vindt gij dat af te keuren!

K. Ach ik houd altijd veel van menschen, die gaarne wat voor hun beginsel doen, al zijn het tegenstanders. Ik zou echter liever zien, dat van weerszijde de gelederen zuiver bleven. Al die politiek in het verkiezingswerk, is voor mij een twisten met de voorzienigheid van God. Maar ik ben nu niet gekomen om over de verkiezingsmanoeuvres te spreken, ik wilde u alleen doen zien, dat een enkele candidaat op de lijst van gemeentebelang, die van onze zijde genomen is, ons nog volstrekt niet moet doen hopen, dat het kiescollege met *hunne* candidaten gevuld, voor predikanten, ouderlingen en diakenen *onze* candidaten zal laten zitten. Dat heeft dit kiescollege ons in het voorjaar doen zien.

P. Ja, dat ging toen kras. Het heeft maar aan weinigen genade bewezen.

K. O, *P.* dat de gemeente toch het werk van die dagen eens overwegen mocht, wat zou zij opschrikken. Toen zijn er ouderlingen uitgeworpen, zooals de broeders *P.* en de *L.* die in oprechtheid hun God vreesden. Ik durf dit te zeggen, omdat ik ze persoonlijk ken. Het viel mij althans zeer hard. Niet, let wel, alsof ik het niet verwacht had. Ik begreep

het reeds te voren, maar dien slag te zien aankomen, of den slag te ontvangen, zijn toch nog twee. En bij de diakenen ging het niet beter. Eén, die zich jaren lang zeer verdienstelijk jegens de diaconie gedragen had, broeder W. werd evenals de anderen er uit geworpen. Wel waren er nog medediakenen, die hem bij alle verschil van richting wilden gehandhaafd zien, maar toch, hij viel.

P. Maar buurman, zoudt gij dan wel gaarne gehad hebben dat de remonstrantsche broederen die gespaard hadden?

K. Ja en neen! *Ja*, als ik denk aan het verlies, dat wij in hen geleden hebben, *neen*, omdat ik niet gaarne een gunst ontvang van hen, die ik zulk eene gunst niet zou kunnen terug bewijzen. Abraham weigerde den buit van den koning van Sodom te ontvangen. „Opdat niemand zegge, zoo sprak hij, ik heb Abraham rijk gemaakt.” Abraham wilde alleen rijk gemaakt zijn door God. Daarom wensch ook ik wel, dat onze ouderlingen blijven, maar niet als eene gunste van onze tegenpartij, wel als eene gunste van God. Ik leg de schuld dan ook niet op onze gemeentebelangers! Zij handelen naar mijne overtuiging in hunne blindheid. De schuld zoek ik bij mij zelven en bij al onze geestverwanten, die in lauwheid op hun stoel blijven.

P. Maar, vriend, wie zijn voor die ouderlingen in de plaats gekomen, dat zijn toch ook wel degelijke mannen!

K. Hoor eens, buur, ik wil hier niet over personen spreken, maar wel over beginselen. Wat de personen aangaat, o! onder hen is althans één, die de toegenegenheid van mijn hart heeft, die veel gearbeid heeft onder de Roomschen, zoowel in België als in ons land. Ik acht hem zeer hoog! En daarom nog eens de personen blijven rusten, maar ik spreek over de beginselen.

P. En dan?

K. Nu *P.* moet gij dát nog vragen. Onder de gekozenen als ouderling is er een, die een verschrikkelijk voorvechter voor de tegenwoordige bijbelcritiek is.

P. Wat wil die bijbelcritiek toch? Wil dat zeggen, dat de Bijbel ons critiseert, met een goed hollandsch woord, dat de Bijbel ... *ons* toetst, of wil het zeggen, dat *wij* ... den Bijbel toetsen?

K. Het eerste is de bedoeling des Heeren, het laatste is uit den mensch, die altijd Gods werk zoekt om te keeren. Als wij spreken van de bijbelcritiek, dan bedoelen wij daarmede die richting, die eens met haar verstand zal uitmaken wat in den Bijbel Gods Woord is.

P. Maar zoo krijgt ieder een anderen Bijbel!

K. Zeker, en die Bijbel wordt hoe langer hoe dunner *P.*, ik wil tot uwe onderrichting er eens iets van zeggen. Volgens de algemeene meening van die menschen zijn de 5 boeken van Mozes van veel later dagteekening als Mozes is. Van hem is er misschien een enkel woord in. De kern der tien geboden of zoo wat; maar één gedeelte, Deuteronomium is volgens hen pas geschreven in de dagen van Josia. Het wetboek, dat de priester vond in 's Heeren huis en over welks bedreigingen Josia zich den mantel scheurde, dat zou dan alleen Deuteronomium in hoofdzaak zijn en door een zoogenaamd vroom priesterbedrog in Josia's handen gespeeld zijn als de wet van God.

P. Het is verschrikkelijk.

K. Ja een ander gedeelte wordt nog later geplaatst in de ballingschap of daarna en ademt, zoo zeggen zij, den geest, die in Ezra gevonden wordt.

P. Heeft die critiek zich alleen om Mozes bekommert?

K. Dat kunt gij begrijpen. De Psalmen erkent zij voor het grootste gedeelte niet meer van David. De opschriften zijn onecht.

P. En de Heere Jezus spreekt van Psalmen als door David gezongen!

K. Wel dan zeggen zij, dat de Heere Jezus het ook niet wist; of dat Hij zich geschikt heeft naar zijn tijd.

P. Het eerste strijdt met zijne alwetendheid, het tweede met zijne oprechtheid.

K. Maar wil ik je nog eens vertellen, wat zij met Jesaia doen? of met het boek Daniël?

P. Ik heb wel eens gelezen, dat in de dagen der christenvervolgingen er bestrijders waren met de pen, die het boek Daniël onecht verklaarden en zeiden, dat het eveneens door priesterbedrog tot stand gekomen was in de dagen der Macabeeën om het joodsche volk te stalen in de verdrukking.

K. Juist, en er is ook in dezen niets nieuws onder de zon, datzelfde doen zij ook in onzen tijd! Wat toen de Heidenen deden, dat doen nu zoogenaamde christenen. Wat vindt gij daarvan?

P. Een der hervormers heeft eens gezegd: „Van het Woord zullen zij afblijven!” Daar ben ik het goed mede eens. Maar ik vind het verschrikkelijk, dat men zulken dan als ouderling kiest. Doet dat *gemeente-belang*? Dan zeg ik, dat die vereeniging haar naam op eene onwaardige wijze draagt. Hoe kan het ooit in het *belang* der gemeente zijn, als Gods Heilige Schriften uiteengerafeld worden.

K. Ik ben blijde, dat gij dat inziet. Alweer een bewijs, dat het om de waarheid gaat bij de verkiezingen. Maar wij willen nu eens niet langer zien op die door *gemeente-belang* gekozen of door hen uitgeworpen zijn, maar wij willen eens met elkander stilstaan wat de gevolgen van de verkiezingen zijn.

De keuze van predikanten.

K. Het is geene kleine taak, die aan het kiescollege is opgedragen. Het moet de beroeping der predikanten doen.

P. Nu daar hebben wij vooreerst nog geen zorg over. De laatste vacaturen zijn vervuld onder den ouden toestand. En weet gij, ik ga nu iederen Zondag naar de kerk.

K. Hoor eens vriend, gij leeft niet alleen in Utrecht. Aan de predikanten zijn ruim 50 duizend zielen toevertrouwd. Het zal u toch niet onverschillig zijn of Gods Woord gebracht

wordt in de kerk en in de woningen aan die 50 duizend, of niet?

P. Welneen, maar ik wil maar zeggen, dat de keuze van een predikant misschien nog jaren in de toekomst ligt.

K. P. Sluit gij des avonds uw huis.

P. Zeker, want het zou kunnen gebeuren, dat er eens een dief wilde inbreken.

K. Goed, maar het zou ook kunnen zijn, dat gij gedurende uw gansche leven niet lastig gevallen werd. Waarom sluit gij dan?

P. Omdat ik ook met het *gebeurlijke* moet rekenen!

K. Welnu zoo is het met de predikantskeuze. Het kan zijn, dat er jarenlang geene vacature is, maar het kan ook zijn, dat er spoedig een is. Alle elf predikanten zijn even nabij den dood. De jongste en krachtigste kan op eenmaal de ledige plaats maken. Bovendien er kan er een van de elf vertrekken. God is het immers, die zegt: „ga en hij gaat!” en „kom en hij komt!” Wat dunkt u zou het niet noodig zijn, daaraan te denken? Zal dan de ledige plaats worden aangevuld door een die de *waarheid* brengt of de *waarheid* verdraait? Weet gij het wel, dat de predikanten de gemeente hebben te weiden op de paden van Gods Woord. Wat treurig, als de gemeente opkomt en zij hoort wel eene bloemrijke rede, maar zij mist het voedsel voor de ziel. Hoe treurig als de wonden bepleisterd worden, voordat zij zijn gereinigd. Als de prediker wel roemt van de schare, die niemand tellen kan, maar verzwijgt dat de weg smal en de poort eng is, die ten leven leiden. Hoe diep, diep treurig, als alle ongetroosten zonder vollen Christus naar huis moeten. Huet zegt in zijne gedichten:

Droevige tijd, als Jeruzalems wachters

Blazen bazuinen, schier zonder geluid.

Zonder *verschrikking* voor 's Hemels verachters,

Zonder *verkwikking* voor 's bruidegoms bruid.

Dat woord heeft mij zoo dikwerf weemoedig gestemd, en het heeft mij zoo veel doen vragen of God maar wachters wil stellen over Zijne kudde, wier bazuin geen onzeker geluid geeft. *P.* durft gij door tehuis te blijven mede te werken, dat gemeentebelang wachters roept, wier bazuin onware tonen voortbrengt?

Maar ik moet u nog wat meer aantonen van het gewicht dezer verkiezingen. Het kiescollege kiest niet alleen predikanten maar ook ouderlingen en diakenen, dus den geheelen kerkeraad. Nu willen wij niet bij alles stilstaan. Alleen wil ik u er op wijzen, hoe enkele gewichtige belangen aan den kerkeraad zijn toevertrouwd. Wij spreken het eerst over de

Diaconiescholen.

De kerkeraad heeft zijn diaconiescholen. In het bestuur zijn gezeten twee predikanten, vier ouderlingen en zes diakenen. Deze worden gekozen door den kerkeraad. Natuurlijk als de meerderheid van den kerkeraad ethisch is, dan ook de meerderheid in zulk een college. Die kleine commissiën spiegelen altijd af wat de geheele kerkeraad is. Maar welk eene belangrijke zaak. Want de onderwijzers-benoemingen zijn juist aan deze commissie opgedragen. En die onderwijzers moeten de kinderen voeden met het Woord.

P. Nu ja, maar zou dan zulk eene benoeming in den geest van de meerderheid zijn?

K. Wel dat spreekt van zelf. Geef mij de school, zoo heeft eens iemand gezegd, en ik heb de toekomst. En al is dit woord te kras met het oog op Gods voorzienig bestuur, toch kunnen wij dit zeggen, dat middelijkerwijze de school van geweldig veel gewicht is. Wij weten, dat het kind zoo gemakkelijk opsluit, en dat het in later leeftijd tot in den ouden dag de kwade of goede vruchten plukt van het school-onderwijs.

P. Maar *K.*, men leert toch in die scholen geen geloofsleer? Het is toch eenvoudig bijbelsche geschiedenis?

K. Ach, *P.*, denkt gij dat wij geschiedenis kunnen vertellen en onze geloofsleer tijdelijk op non-activiteit kunnen zetten? Of met andere woorden, gelooft gij waarlijk, dat wij in het vertellen van de bijbelsche geschiedenis onzijdig kunnen zijn?

P. Misschien niet!

K. Misschien? Wel man ik hoorde nog onlangs van een onderwijzer, buiten deze stad, (de naam doet niets ter zake) die tot zijne kinderen zeide: „Of gij het verhaal van Bileams ezel als waar opvat of niet, doet aan uwe zaligheid niet af.” Zie, mijn vriend, dat zijn van die vergiftige pijlen van den Satan, waarmede hij den eerbied voor Gods Woord, die er uitwendig door kracht van opvoeding gevonden wordt, zoekt te vernietigen. En als de onderwijzer bij het kerstfeest van den Heere Jezus vertelt, zal het dan niet veel verschillen, of hij die kindertjes, maar laat zingen en juichen, dan wel of hij ook eens zegt: „Kinderen als gij niet bekeerd zijt van uwe boosheid tot God, dan hebt gij geen kerstfeest!” Mij dunkt, het is niet onverschillig aan wien ik mijn lieve kindertjes toevertrouw. Ik kan u zeggen, *P.*, als de onderwijzers niet gereformeerd zijn en allerlei dwaalleer er op na houden, dat ik mijne kinderen dan nog liever zend naar een onderwijzer, die van allen godsdienst zwijgt. Zoo ziet gij. dat de gevolgen der verkiezingen reiken tot in de diaconiescholen toe.

Commissie Godsdienstonderwijs.

K. Maar, vriend, ik zal mij bekorten! Ik zou kunnen spreken over het diaconie-weeshuis. Hiervoor geldt echter veel van hetgeen boven gezegd is omtrent de diaconiescholen. Ik wil alleen nog even met u stilstaan bij de Commissie voor Godsdienstonderwijs. Deze doet les geven aan de openbare

scholen, en het is volstrekt niet onverschillig al wederom, wie of er les geeft. Maar er is eene andere zaak waarbij ik u bepalen wil. Die Commissie draagt ook de krankebezoekers voor aan den kerkeraad en de kerkeraad kiest dan, wie het zijn zal. In verbinding met den kerkeraad heeft deze commissie (die door en uit den kerkeraad gekozen wordt), eene gewichtige taak. Krankenbezoekers, geen kleinigheid. Het geldt de vraag of er een daar straks aan het bed van een zieke treedt en hem het Woord Gods predikt, den dood en het leven, den zegen en den vloek, dan wel of hij alleen zal roepen van vrede, vrede en geen gevaar. Zal in die laatste ure nog wel met looze kalk gepleisterd worden of niet? Zullen daar in oprechtheid de wonden worden geopend, maar dan ook om den eeniggenezenden balsem er op te leggen, of zal men laten slapen, wat slaapt? Vriend! laten wij het ons toch eens goed voorstellen. Ook zulk een krankbezoeker zal zijn naar de meerderheid in den kerkeraad, tenzij God wonderbaarlijk tusschen beide trede.

Wie zullen wij kiezen?

P. Maar *K.* wie zal ik dan kiezen. Daar zijn nog al wat verschillende namen genoemd. Er waren verleden jaar drie lijsten. Eéne was van „Behoud”, eene van „Schrift” en eene van „Gemeentebelang.” De laatste dan niet, maar wie van de twee eerste.

K. Daar waren verleden jaar wel twee lijsten, die bijna gelijkluidend waren, maar nu is er maar één. Hebt gij de lijst in huis, voorgesteld door de vereeniging: „Behoud van de vaderlandsche kerk?”

P. Zeker, maar vriend daar zijn toch wel een paar namen niet op, die ik er gaarne op gevonden zou hebben.

K. Het is best mogelijk, er is een aftredend lid, dat ik zelf er ook wel gaarne op gehad had. Maar mijn beste

vriend, weet gij wel dat *eendracht macht* geeft. Zie eens op gemeentebelang, want daar kunnen wij wel ter schole gaan. Zij stemmen allen als een éénig man, die op de vastgestelde lijst voorkomen. Voordat de lijst uitkomt, dan kan je spreken, en zoek dan te overreden wat ge kunt, maar is eenmaal de lijst gereed, dan ook niet meer getwijfeld. Stem, want anders maakt gij uzelf tot een nul, en gij speelt den vijand in de hand. In de laatste dagen der Richteren deed ieder wat goed was in zijne oogen. Droevige toestand! En daarom laat die toch niet onder ons gevonden worden. Strijd wat gij strijden wilt onder elkander, maar straks in *gesloten* gelederen naar het veld toe om een stevige slagorde den vijand tegenover te stellen. Ik kan u verzekeren *P.* als mijn vader aftredend lid was, en hij werd geen candidaat gesteld door de belijdende-leden, ik zou toch, al zou het mij zeer doen, de vastgestelde lijst stemmen. Die zichzelf weet te verloochenen, kan voor de waarheid strijden. En daarom is het mijn hartewensch, dat ook gij al uwe bezwaren, waarmede gij te laat komt aandragen, op zijde zet, en als een man u toont, ook in dezen strijd.

Slot.

P. Maar nog een enkel woord, *K.*, ik zie, dat gij opstapt! Wat denkt gij van den uitslag? Zou de druk van Gods gemeente wel niet eens goed voor haar kunnen zijn? Kan een nederlaag wel niet eens een overwinning zijn?

K. Zeker buur. Laat ik nog even daarover mijne gedachten mogen zeggen. Toen Israël in de woestijn dag in dag uit het manna at, toen vonden zij die kost te licht en het walgde hun daarvan. Zoo kan eene gemeente door den overvloed van waarheid, wel eens die waarheid zelve zeer licht gaan vinden. Als Israël vet werd, sloeg Israël achteruit.

Zoo ook in het geestelijke. Hier in deze gemeente is er bij velen eene treurige verdeeldheid en verdachtmaking, en dat ook onder de gereformeerde leden onzer kerk. Het is dus heel goed mogelijk, dat de Heere het licht op den kandelaar verdonkert, want dien God lief heeft, dien kastijdt hij. Maar, en let nu wel op, buurman, God weet den tijd van het oordeel, dat *Hij*, niet *wij* doen komen. Daarom slaan wij de hand aan den ploeg, gedrongen door den Geest der waarheid, die ons tot spreken dwingt. Gij vraagt mij of ik eenen goeden uitslag verwacht. Ik hoop te durven bidden, dat wij de nederlaag mogen lijden, als de overwinning niet is in de gunste des Heeren. Maar dan ook de uitkomst aan Hem overlatende, die *alle* dingen werkt naar den raad Zijns wils, zullen wij, zoo wij hopen, blijven getuigen en tot deelneming aansporen, juist in de bewustheid, dat de Heere in ons werkt beide het willen en volbrengen naar Zijn welbehagen. Mag ik, buurman, onze samenspraak eindigen met de lezing van een gedeelte van Gods Woord? In Ezechiël XXXIII lezen wij :

1. En des Heeren woord geschiedde tot mij, zeggende:
2. Menschenkind! spreek tot de kinderen uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik het zwaard over eenig land breng, en het volk des lands eenen man uit hunne einden nemen, en dien voor zich tot eenen wachter stellen;
3. En hij het zwaard ziet komen over het land, en blaast met de bazuin, en waarschuwt het volk;
4. En een, die het geluid der bazuin hoort, *wel* hoort, maar zich niet laat waarschuwen; en het zwaard komt, en neemt hem weg, diens bloed is op zijn hoofd.
5. Hij hoorde het geluid der bazuin, maar liet zich niet waarschuwen; zijn bloed is op hem; maar hij, die zich laat waarschuwen, behoudt zijne ziel.
6. Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zoodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt eene ziel uit hen

weg; die is *wel* in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eischen.

7. Gij nu, o menschenkind! Ik heb u tot eenen wachter gesteld over het huis Israëls; zoo zult gij het woord uit Mijnen mond hooren, en hen van Mijntwege waarschuwen.

.

Zie *P.* zoo roept Gods Woord tot allen die een kwaad zien komen. Die niet waarschuwt ontlast zijne conscientie niet.

Nu weet gij, waarom ik tot u gesproken heb!

